

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2023-465

15.6.2023

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Disp. – helse – økonomi – ikke-bruk.

Trafikksforsikringsforeningen ila klager gebyr fra 17.5.22 til 16.6.22. Klager påklaget gebyrileggelsen og viste til at han hadde vært preget av alvorlig sykdom i familien, i tillegg til å ha vært plaget av egen sykdom. Han la i den forbindelse frem en legeerklæring som bekreftet at han hadde måttet utsette videregående skolegang med ett år. Klager hadde heller ikke vært i jobb siden høsten 2021, eller mottatt trygd eller sosialhjelp, og mente derfor at han ikke hadde betalingsevne til å innfri gebyrkravet. Bilen hadde ifølge klager heller ikke vært i kjørbær stand. Han mente derfor at han ikke burde ilegges gebyr. Trafikksforsikringsforeningen fastholdt gebyrileggelsen og vist til at gebyret var korrekt ilagt, og at det ikke var grunnlag for å dispensere fra gebyrplikten. Nemnda kom til at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for gebyret. Det opplyste sykdomsforhold var etter nemndas syn ikke av en slik alvorlighetsgrad at det gjorde klager helt ute av stand til selv, eller ved hjelp av andre, å overholde forsikringsplikten eller avregistrere kjøretøyet for å unngå mislighold og/eller unngå gebyr. Nemnda oppfordret imidlertid Trafikksforsikringsforeningen om å vurdere å redusere det ilagte gebyret under henvisning til lovforarbeidenes uttalelser om lemping av gebyret.

Saksfremstilling

Saken gjelder illeggelse av gebyr for uforsikret motorvogn, jf. bilansvarslova § 17 a.

Klager er registrert som eier av kjøretøy med registreringsnummer XX i Motorvognregistret.

Kjøretøyet har vært forsikret i Tryg. Som følge av manglende betaling, opphørte imidlertid ansvarsforsikringen i Tryg i mai 2022. Det fremgår av TFFAuto at Tryg 16.5.22 trakk sin garanti for kjøretøyet med virkning fra neste dag, og at det deretter var uforsikret frem til det ble avregistrert 16.6.22.

Samme dag som forsikringen opphørte varslet Trafikksforsikringsforeningen klager på SMS og e-post om at kjøretøyet var uforsikret.

Klager ble deretter ilagt gebyr for uforsikret kjøretøy 20.5.22. Det fremgikk av fakturaen fra Trafikksforsikringsforeningen at klager kunne påklage gebyrileggelsen ved å sende en skriftlig klage til Trafikksforsikringsforeningen innen tre uker etter mottak av illeggelsen av gebyrkravet, etter reglene i forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. § 8.

Gebyrileggelsen ble påklaget 3.10.22. Klager opplyste i melding til Trafikksforsikringsforeningen at bilen hadde vært lagret hos hans besteforeldre og ikke hadde vært i kjørbær stand på over ett år. Klager viste også til formildende omstendigheter i form av alvorlig sykdom i familien, og at han ikke hadde vært i jobb siden tidlig høst 2021 og derfor ikke hadde betalingsevne.

Klager sendte en ny melding til Trafikkforsikringsforeningen 12.11.22 hvor han ba om at gebyrkravet ble frafalt og blant annet viste til at hans situasjon ikke bare hadde vært preget av alvorlig sykdom i familien, men at han også selv hadde vært plaget av egen sykdom det siste året og derfor ikke hadde vært i stand til å ivareta sine forpliktelser. Med meldingen fulgte en legeerklæring fra fastlegen datert 1.11.22 hvor det kom frem at:

Hun skulle gjennomført VG1 dette skoleåret, men han har måttet utsette skolen til neste år pga sykdom. Han vil starte igjen på VG1 høsten 2022.

Trafikkforsikringsforeningen innhentet etter dette en uttalelse fra Tryg, som fremla purringer og oppsigelsesvarsel 7.12.22.

Trafikkforsikringsforeningen fant ut fra det som var fremkommet ikke grunnlag for å omgjøre gebyrileggelsen og oversendte saken til Finansklagenemnda for overprøving 7.12.22.

På forespørsel fra Finansklagenemnda, bekreftet klager 23.12.22 at han opprettholdt klagen, og opplyste at han ville komme tilbake med en forklaring i løpet av romjulen.

Sekretariatet sendte klager et brev 7.2.23 hvor sekretariatet gjorde oppmerksom på at en ikke hadde mottatt noen utfyllende forklaring, og oppfordret klager til å legge frem medisinsk dokumentasjon som beskrev hans plager og funksjonsnivå i perioden han var ilagt gebyr. Frist for tilbakemelding ble satt til 21.2.23, og ble senere utsatt til 9.3.23 og deretter til 15.3.23.

Klager har ikke sendt inn ytterligere dokumentasjon i saken.

Klager har avvist at det er grunnlag for å ilagge gebyr og har i hovedsak gjort gjeldende at bruddet på forsikringsplikten skyldes forhold utenfor hans kontroll. Han har ikke vært i stand til å ivareta sine forpliktelser som følge av at han har vært plaget av sykdom, jf. fremlagt legeerklæring. Erklæringen er riktignok skrevet med adresse til fylkeskommunen, men legen mente at den kunne brukes også overfor Trafikkforsikringsforeningen. I tillegg har det vært alvorlig sykdom i familien som også har preget klagers situasjon. Han har ikke vært i jobb siden høsten 2021, og har heller ikke mottatt trygd eller sosialhjelp. Klager har derfor ikke betalingsevne til å innfri gebyrkravet. Bilen det gjelder har heller ikke vært i kjørbær stand på over ett år og har stått lagret hos klagers besteforeldre, hvilket kan bekreftes av vitner. Den har dermed ikke vært til fare for verken sjåfør eller andre i trafikken.

Trafikkforsikringsforeningen har fastholdt gebyrileggelsen og har i hovedsak gjort gjeldende at gebyret er korrekt ilagt, og at det ikke er grunnlag for dispensasjon. Dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt. Betalingsmislighold vil som utgangspunkt regnes som et forhold innenfor forsikringstakers kontroll. Dårlig eller manglende betalingsevne gir dermed ikke grunnlag for dispensasjon. Trafikkforsikringsforeningen er ikke i tvil om at klager har vært syk. Det fremgår imidlertid ikke av den fremlagte legeerklæringen i hvilken grad klagers helsetilstand har påvirket hans evne til å ivareta sine økonomiske forpliktelser, herunder å sørge for å overholde forsikringsplikten. Det er dermed ikke godtgjort at bruddet var unnskyldelig som følge av klagers helsetilstand.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet la til grunn at vilkårene for å ilagge gebyr var oppfylt og viste til at klager var eier av et uforsikret kjøretøy i perioden han var ilagt gebyr. Videre vurderte sekretariatet at det ikke var grunnlag for å dispensere fra gebyrplikten etter reglene i bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9. Sekretariatet viste til at dispensasjon som følge av helsemessige forhold forutsetter at det fremlegges dokumentasjon som tilsier at man har vært helt ute av stand til å ivareta de plikter som påligger en eier av et kjøretøy, jf. for eksempel FinKN 2020-514. At klagers

evne til å studere hadde vært redusert, innebar etter sekretariatets oppfatning ikke at han hadde vært forhindret i å følge opp dagligdagse forpliktelser som betaling av regninger. Sekretariatet viste til at erklæringen fra fastlegen ikke sa noe om klagers fungering i dagliglivet i gebyrperioden fra mai–juni 2022, og at klager til tross for oppfordring om dette, heller ikke har fremlagt annen/utfyllende medisinsk dokumentasjon. Sekretariatet kunne heller ikke se at det i klagers tilfelle var grunnlag for dispensasjon som følge av sykdom i familien, selv om påkjenninger knyttet til alvorlig sykdom i nær familie alene eller sammen med andre belastninger etter en konkret vurdering og til en viss grad måtte kunne forutsettes å kunne unnskylde brudd på forsikringsplikten. Manglende betalingsevne kunne ut fra nemndpraksis heller ikke føre til dispensasjon, slik sekretariatet vurderte det. Det samme gjaldt det forhold at kjøretøyet ikke hadde vært kjørbart eller i bruk i gebyrperioden ifølge klager.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Klager opplyste 3.10.22 til Trafikksforsikringsforeningen at kjøretøyet ikke har vært i kjørbart stand på over ett år, og at det hele tiden hadde stått lagret hos hans besteforeldre.

Nemnda finner ingen grunn til å betvile riktigheten av disse opplysningene, men de har ingen betydning for forsikringsplikten. Forsikringsplikten er nemlig kun knyttet til registreringsreglene. Et kjøretøy som er eller skulle vært registrert, skal til enhver tid være forsikret. Unntak gjøres kun dersom kjøretøyet avregistreres ved at skiltene innleveres til Statens vegvesen eller det fremlegges gyldig vrakmelding.

Gebyret er etter nemndas syn korrekt ilagt, og det blir derfor et spørsmål om det kan gis dispensasjon, først og fremst på grunn av sykdom hos klager og/eller sykdom i nær familie.

Regler om dispensasjon (hel eller delvis reduksjon av gebyret) er inntatt i bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9. Det følger av bestemmelsene at gebyret kan ettergis helt eller delvis. Forutsetningen for ettergivelse er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som "unnskylde som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

I forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) s. 202) har Finansdepartementet uttalt følgende om hvordan regelen skal forstås:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Lovgiver har altså uttrykkelig uttalt at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt. Terskelen er med andre ord høy for at Trafikksforsikringsforeningen eller nemnda skal dispensere fra et gebyr som er korrekt ilagt.

Gebyret har sin årsak i manglende betaling av forsikringspremie. Fakturaen er ikke lagt frem, men det er fremlagt kopi av purring datert 8.4.22 med frist for betaling til 22.4.22. Ny purring er datert 25.4.22 med frist til 9.5.22. Forsikringen ble sagt opp 27.4.22, men klager fikk frist for å unngå det til 16.5.22. Ingenting av dette førte til at klager reagerte. Han ble varslet av Trafikksforsikringsforeningen om gebyr allerede dagen etter, både på e-post og SMS. Heller ikke det førte til noen reaksjon hos klager. Gebyrkrav ble sendt klager 20.5.22, men klager gjorde tilsynelatende ingenting relevant for å stoppe det løpende gebyret før kjøretøyet ble avregistrert 17.6.22.

Klager har for nemnda lagt frem en rapport fra kommunepsykologen datert 11.4.23 som viser at klager har fått alvorlige ettervirkninger etter mobbing i barne- og ungdomstiden. Det gjør at han blant annet har problemer med å huske viktige forpliktelser. Dette skal ha "skjedd svært mye i de siste par årene (Ganske mye)". Det er også lagt frem bekreftelse for at han måtte utsette oppstart på VG1 høsten 2021 til høsten 2022.

Nemnda legger til grunn at klager lider av en sykdom som gjør det vanskelig for ham å forholde seg relevant til løpende økonomiske forpliktelser, men legeerklæringene viser også at han i lang tid har vært kjent med sine problemer i så måte. Han har derfor hatt god tid til å innrette seg slik at han kunne unngått problemer som i denne saken. I forhold til betaling av den aktuelle forsikringspremien har han hatt flere måneder på seg til å søke hjelp eller selv kontakte sitt forsikringsselskap. Han kunne også redusert gebyrperioden til et minimum ved å søke hjelp til for eksempel avregistrering på et langt tidligere tidspunkt. Det er ikke opplyst noe om hva slags sykdom eller problemer som skal ha rammet et familiemedlem av klager, og nemnda har derfor ikke grunnlag for å vurdere dette forhold nærmere.

Nemnda er etter en samlet vurdering av opplysningene i saken kommet til at det opplyste sykdomsforhold ikke er av en slik alvorlighetsgrad at det helt har gjort klager ute av stand til selv eller ved hjelp av andre å sørge for betaling av forsikringspremie i tide eller å avregistrere kjøretøyet for å unngå mislighold og/eller unngå gebyr.

Klager har i en melding 12.11.22 til Trafikksforsikringsforeningen bedt om at gebyret blir frafalt. Nemnda har ikke kompetanse til å ettergi et korrekt ilagt gebyr, men det fremgår av lovforarbeidene at Trafikksforsikringsforeningen i "særlige enkelttilfeller" kan ettergi krav, og at den også kan "lempe på et krav ut fra rene innfordringsmessige hensyn".

Klager har opplyst han ikke har vært i jobb siden høsten 2021, og at han heller ikke har mottatt trygd eller sosialhjelp. Dersom disse opplysningene er korrekte, vil nemnda anbefale at Trafikksforsikringsforeningen i dette spesielle tilfellet vurderer om det er grunnlag for helt eller delvis ettergivelse av gebyrkravet. Nemnda peker særlig på at det i saken er dokumentert alvorlig psykisk sykdom i kombinasjon med svak eller ingen økonomisk betalingsevne.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikksforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).